

Sygn. akt IV Ua 14/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jerzy Zalasinski
Sędziowie:	SSO Katarzyna Antoniak (spr.) SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant:	st.sekr.sądowy Iwona Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2014 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku chorobowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 stycznia 2014r. sygn. akt IV U 434/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonej K. W. kwotę 60 (sześćdziesiąt) zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt: IV Ua 14/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z (...). Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z 4 października 2013r. i 25 października 2013r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej K. W. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 września 2013r. do 18 października 2013r., a także zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

Decyzjami z dnia 4 października 2013r. i 25 października 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił K. W. prawa do zasiłku chorobowego za okresy odpowiednio od 1 września 2013r. do 27 września 2013r. i od 28 września 2013r. do 18 października 2013r. z uwagi na to, że po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego kontynuowała ona działalność zarobkową na podstawie umowy zlecenie zawartej z (...) Spółką z o. o. od 3 czerwca 2013r. do 25 września 2013r.

Ubezpieczona wniosła odwołania od powyższych decyzji domagając się przyznania jej prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres. Podniosła, że w okresie zatrudnienia u ostatniego pracodawcy została zobowiązana do zawarcia umowy zlecenie na sprzedaż ubezpieczeń z firmą wydzieloną z firmy pracodawcy. Umowę tę podpisała, nie otrzymała jednak jej egzemplarza, gdyż niezbędne było do tego ukończenie kursu kwalifikacyjnego. Została skierowana na taki kurs, ale go nie ukończyła, o czym poinformowała (...) Spółkę z o. o. w dniu 18 czerwca 2013r. Nie podjęła więc w ogóle pracy na podstawie zawartej umowy zlecenie, a nawet nie miała możliwości jej podjęcia. Brak ukończenia kursu oznaczał wygaśnięcie tej umowy. Z tytułu zawarcia przedmiotowej umowy nie otrzymała żadnego wynagrodzenia. Jej zdaniem nie ma więc podstaw do przyjęcia, że kontynuowała pracę zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia ubezpieczeniem chorobowym.

W odpowiedzi na odwołania ubezpieczonej organ rentowy wniósł o ich oddalenie powtarzając argumentację z uzasadnienia zaskarżonych decyzji.

Sąd połączył sprawy z obu odwołań ubezpieczonej do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy ustalił, że K. W. w okresie od 8 sierpnia 2011r. do 31 sierpnia 2013r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i z tego tytułu podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu. Jednocześnie w okresie od 3 czerwca 2013r. do 25 września 2013r. ubezpieczoną łączyła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. umowa zlecenie na sprzedaż produktów ubezpieczeniowych. Warunkiem rozpoczęcia wykonywania tych czynności było jednak odbycie dwóch etapów szkolenia z tego zakresu. Ubezpieczona ukończyła pierwszy etap szkolenia i do drugiego nie podeszła. W efekcie w okresie obowiązywania przedmiotowej umowy zlecenie nigdy nie rozpoczęła wykonywania dla zleceniodawcy jakichkolwiek czynności objętych jej przedmiotem i nie otrzymała z tego tytułu żadnego wynagrodzenia.

W okresie od 26 stycznia 2013r. do 4 lutego 2013r., od 8 maja 2013r. do 15 maja 2013r. i od 17 czerwca 2013r. do 18 października 2013r. ubezpieczona była niezdolna do pracy. W związku z tym pracodawca wypłacił jej wynagrodzenie chorobowe za okres od 26 stycznia 2013r. do 4 lutego 2013r., od 8 maja 2013r. do 15 maja 2013r. i od 17 czerwca 2013r. do 1 lipca 2013r., a następnie zasiłek chorobowy za okres od 2 lipca 2013r. do 31 sierpnia 2013r.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że odwołania ubezpieczonej zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art.6 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005r., Nr 31, poz.267 ze zm.) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Przysługuje on również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego (art.7 pkt 1).

W myśl art.13 ust.1 pkt 2 w/w ustawy zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

R. legis art.13 ust.1 pkt 2 ustawy sprowadza się do przyjęcia, że możliwość podjęcia lub kontynuowania działalności zarobkowej przez ubezpieczonego wskazuje na to, iż choroba nie ogranicza jego zdolności do pracy, więc nie ma powodu do przyznania mu prawa do zasiłku, który ewentualną taką niezdolność miałby rekompensować. Jednocześnie w ustawie brak jest definicji pojęcia działalności zarobkowej, jak również jego zakresu. Niewątpliwie taką działalnością jest każda działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania, w szczególności zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, czy też prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek. Musi to przy tym być tego rodzaju działalność zarobkowa, która stanowi tytuł do ubezpieczenia społecznego, ponieważ tylko taka może stanowić podstawę do wypłaty zasiłku w miejsce utraconego dochodu. Wówczas to bowiem ochrona ubezpieczeniowa, mająca swoje źródło w poprzedniej, zakończonej już działalności jest zbędna. Wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie wymienionego przepisu dotyczy więc sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W takiej sytuacji niezdolność do pracy nie daje zaś podstaw do przyznania zasiłku chorobowego, pomimo spełnienia warunków określonych w art. 7 ustawy, skoro osoba taka nie skorzystała z możliwości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i powstania nowego tytułu ubezpieczenia.

W niniejszej sprawie organ rentowy wskazał, że ubezpieczona po ustaniu umowy o pracę zawartej ze (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, w okresie obowiązywania której podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu i stała się niezdolna do pracy, kontynuowała działalność zarobkową pod postacią umowy zlecenia zawartej w dniu 3 czerwca 2013r. z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S., która miała stanowić tytuł do objęcia jej dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym, ale nie dokonała w tym zakresie zgłoszenia.

Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie bezsporne jest, że ubezpieczoną łączyła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. umowa zlecenie w okresie od 3 czerwca 2013r. do 25 września 2013r., a więc również w okresie po ustaniu umowy o pracę, z tytułu której ubezpieczona była objęta obowiązkowo ubezpieczeniem chorobowym. Aby jednak zaistniały przesłanki do pozbawienia osoby ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego nie wystarcza samo formalne związanie stosunkiem prawnym z innym podmiotem, gdyż ustawa wymaga w takiej sytuacji również wykonywania określonej działalności zarobkowej. Działalnością zarobkową jest działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Może nią być na przykład zatrudnienie na podstawie umowy o pracę czy umowy zlecenie lub umowy agencyjnej. Jedną z form działalności zarobkowej jest też prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek. Wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego (emerytura lub renta z tytułu niezdolności do pracy), z Funduszu Pracy (zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek lub świadczenie przedemerytalne) bądź z własnej kontynuowanej lub podjętej działalności zarobkowej (dochód z tej działalności lub zasiłek chorobowy z tytułu kontynuowanej lub nowej aktywności zawodowej, nabyty na ogólnych zasadach). We wszystkich tych przypadkach wypłata zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia byłaby sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów. Wspólną cechą i uzasadnieniem wszystkich przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest więc okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma inne źródło dochodu.

W ocenie Sądu Rejonowego w przypadku ubezpieczonej tego rodzaju okoliczności nie mają miejsca. Prowadzenia działalności zarobkowej, o której mowa w art.13 ust.1 pkt 2 w/w ustawy nie można bowiem utożsamiać z samym dalszym istnieniem stosunku prawnego pomiędzy ubezpieczoną a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w postaci umowy zlecenie. Istotne jest bowiem rzeczywiste wykonywanie czynności składających się na przedmiot zawartej przez strony umowy zlecenie, a nie samo formalne, wynikające z niej, związanie zainteresowanych stron określonym stosunkiem prawnym, bez jakiegokolwiek aktywności w tym zakresie ze strony ubezpieczonej, która nadto z tytułu tej umowy nigdy nie otrzymała żadnego wynagrodzenia. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pracą zarobkową jest bowiem każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność

gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (tak SN w wyroku z 5 kwietnia 2005r., w sprawie I UK 370/04, OSNP 2005/21/342).

Ubezpieczona zeznała, że w okresie obowiązywania umowy z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie wykonywała dla zleceniodawcy żadnych czynności objętych jej przedmiotem i nie otrzymała z tego tytułu żadnego wynagrodzenia. Okoliczności te znalazły również potwierdzenie w dokumentach złożonych przez w/w spółkę. W sprawie nie wykazano więc, aby ubezpieczona w spornym okresie przejawiała jakąkolwiek aktywność związaną z realizacją postanowień zawartej umowy zlecenie i osiągała z tego tytułu dochód, a przez to rzeczywiście kontynuowała działalność zarobkową. W tej sytuacji Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego za cały sporny okres.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art.98§1 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony oraz §11 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2003r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Od powyższego wyroku apelację wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art.13 ust.1 pkt 2 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tego przepisu,
- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podzieliła w całości ustalenia faktyczne i ocenę prawną przedstawione przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że skoro ubezpieczona po ustaniu ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nie kontynuowała działalności zarobkowej – tu w ramach umowy zlecenia zawartej formalnie również na czas po ustaniu stosunku pracy, to brak jest podstaw do odmówienia jej prawa do zasiłku chorobowego na podstawie przepisu art.13 ust.1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W przekonaniu Sądu Okręgowego nieuzasadnione jest stanowisko organu rentowego, że o tym, czy ktoś kontynuuje działalność zarobkową świadczy nie faktyczne wykonywanie czynności składających się na tę działalność, ale samo istnienie określonej działalności – stosunku pracy, umowy cywilnoprawnej, działalności pozarolniczej i że w konsekwencji do utraty prawa do świadczeń dochodzi niezależnie od tego, czy osoba faktycznie wykonuje tę działalność np. czynności objęte umową pracy czy umową zlecenie. (...), że ma zawartą określoną umowę (vide: uzasadnienie apelacji). Przyjęcie takiej koncepcji byłoby sprzeczne z istotą ubezpieczenia społecznego. Tytułem do objęcia ubezpieczeniami społecznymi jest bowiem faktyczne prowadzenie działalności zarobkowej, a nie samo formalne spisanie określonej umowy. Sądowi i zapewne również organowi rentowemu znane są przypadki zawarcia przez określone podmioty umowy o pracę, czy umowy zlecenie,

które nie były wykonywane. Tak też było w przypadku ubezpieczonej, która zawarła umowę zlecenie, ale z powodu nieukończenia szkolenia nigdy nie przystąpiła do wykonywania czynności objętych umową i w związku z tym nie otrzymywała z tego tytułu wynagrodzenia. Jedyne formalnie spisana umowa zlecenie nie stanowiła w tym przypadku podstawy do objęcia ubezpieczonej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc apelację organu rentowego oddalił.

Na podstawie art.98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu ubezpieczonej kwoty 60 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.